

Trøndelag fylkeskommune
Fylkets Hus
Postboks 2560
7735 STEINKJER

18.11.2025
Vår ref. 25/196-8
673.00/ROAA

Høringssvar: Utviklingsplan for Trøndelag 2028–2039

Vi støtter arbeidet med Utviklingsplan for Trøndelag 2028–2039, men vil understreke at planen må bygge på de verdiene som ligger i det organiserte arbeidsliv og den norske modellen. For LO innebærer de tre grunnleggende målsetninger

Mål nummer en: Arbeid til alle.

Et arbeid å gå til og en lønn å leve av er grunnleggende menneskerettigheter og har stor verdi for den enkeltes liv. Arbeid er grunnlag for inntekt og økonomisk frihet, men også viktig for sosial tilhørighet, for mulighetene til innflytelse, læring, utvikling og helse. Forutsetningen for å realisere dette er et mer inkluderende og tilrettelagt arbeidsliv med rom også for dem som ikke har hundre prosent arbeidskapasitet

Mål nummer to: Høy verdiskaping.

Verdiskaping skjer når mennesker arbeider, alene eller i fellesskap, og med naturressurser og kapital som innsatsfaktorer. Det produseres varer og tjenester som har verdi for andre mennesker. Verdiskaping foregår i alle sektorer, både offentlig og privat, og i alle bransjer. Hvorvidt arbeidet betales for over skatteseddelen, mellom aktører i et marked, eller om det er ubetalt, er ikke avgjørende for om arbeidet som gjøres, skaper verdier.

Fordi arbeid er en knapp ressurs i ethvert samfunn, er det nødvendig å bruke denne ressursen mest mulig effektivt. Dette innebærer at vi som samfunn må prioritere arbeidskraft på en måte som ikke bare sikrer produktivitet, men reell bærekraft. Flest mulig må settes i stand til å delta i verdiskapingen i en så stor del av livet som mulig

Høy og stigende verdiskaping er bare mulig dersom vi lykkes i å øke produktiviteten. Det forutsetter et lærende arbeidsliv der arbeidstakernes kompetanse hele tiden øker, og der vi arbeider systematisk for å styrke kompetansemiljøene i virksomhetene. Det forutsetter at faste, hele og trygge stillinger er normen i arbeidslivet. Det gir det beste grunnlaget for kompetanseutvikling og partssamarbeid på arbeidsplassene. Planen må ha konkrete føringer for hvordan Trøndelag skal møte kompetansebehov og omstilling uten at det går på bekostning av lønns- og arbeidsvilkår.

Mål nummer tre: Rettferdig fordeling

LOs visjon er et samfunn der alle har samme verdi og kan leve frie og gode liv. Da må makt og ressurser være rettferdig fordelt, men også goder og byrder. Slik bygger vi et samfunn preget av høy grad av tillit, lavt konfliktnivå og stor personlig frihet for enkeltmenneskene. Et slikt samfunn er bedre

LO Trøndelag

Landsorganisasjonen i Norge
www.lo.no/trondelag
E-post: trondelag@lo.no
Telefon: +47 23 06 10 00

Organisasjonr: 971 074 337
Kontonr.: 9001 07 00182
Elektronisk faktura (EHF):
9908:971074337

Postadresse: Postboks 791, 7408 Trondheim
Besøksadresser:
Trondheim, Olav Trygvassonsgt. 5, 7011 Trondheim
Steinkjer, Bomveien 3, 7725 Steinkjer

egnet for verdiskaping enn samfunn med større forskjeller. Det må utarbeides en regional strategi mot sosial dumping og useriøse aktører, med krav til offentlige anskaffelser og leverandørkjeder.

Offentlig finansiert velferd skal utføres uten kommersielle interesser

Det er bred oppslutning om en sterk offentlig sektor i Norge. Samtidig utfordres velferdsstaten av kommersialisering og krefter som ønsker økt privat profitt fra drift av offentlig finansierte tjenester og infrastruktur. Dette undergraver ikke bare de universelle ordningene, men innebærer også en kamp om kompetent arbeidskraft og er en trussel mot arbeidstakernes rettigheter og pensjonsvilkår. LO er imot privatisering og konkurranseutsetting av offentlige velferdstjenester. Offentlig finansierte velferdstjenester skal i all hovedsak drives i egen regi, med innslag av ideelle og ikke-kommersielle aktører. Handlingsrommet i anskaffelsesregelverket må utnyttes for å prioritere ideelle tjenesteytere og langsiktige avtaler basert på kvalitet

Sterkere totalberedskap

Terroranslag, naturkatastrofer og pandemi har vist at svært alvorlige kriser kan ramme også her. Gjennom en sterk totalberedskap må vi være i stand til å lære av tidligere kriser, samtidig som vi forbereder oss på at den neste krisen vil være annerledes enn det vi har opplevd før. De krisene samfunnet møter, kommer oftest overraskende på oss og har oftest implikasjoner det er utfordrende å forutse. Med en sterk totalberedskap er det likevel mulig å møte dem.

Totalberedskap handler om samfunnets samlede beredskapsressurser. Det er alt fra tilgang til varer og tjenester, logistikk, infrastruktur, helse og sosial, utdanningssektoren, klimatilpasning, brann og redning til politi og justis. Beredskapen er avhengig av at man har riktig kompetanse til å ivareta disse områdene. Innen infrastruktur, for eksempel internett, nødnett og mobilnett er det viktig at utbygging og vedlikehold gjennomføres av arbeidere som er sikkerhetsklarert, jobber for norske entreprenørselskap og innehar fagbrev. Særlig gjelder det innenfor telekom-bransjen.

Norge har gode forutsetninger for en sterk totalberedskap, forutsatt at vi viser vilje og evne til å bygge den. Våre medlemmer innenfor ulike yrkesgrupper, både i statlig, kommunal og privat sektor, spiller en avgjørende rolle i denne beredskapen. Kultursektoren har en viktig funksjon for samfunnets fellesskap og vilje til å kjempe

Budsjettetterslep i flere av beredskapsvirksomhetene, kombinert med økende mål- og resultatstyring, oppsplitting, konsulentbruk, omfattende sentralisering og omstillingsprosesser, har svekket totalberedskapen. Koordineringsproblemer og for lite samarbeid på tvers er fremdeles et betydelig problem. Gjennomføring av tillitsreformen og økte investeringer i hele offentlig sektor vil styrke den samlede beredskapen.

LO mener det bør etableres langtidsplaner for beredskapen. Med utgangspunkt i dette må ressursene settes i stand til å møte risikobildet og virke sammen. Unødvendig detaljstyring må bort, og styringen må understøttes av bredt sammensatte beredskapsråd på lokalt, regionalt. Antallet beredskapsøvelser må øke fra dagens nivå. Det må finnes regionale utøvende ledd for å videreutvikle og gjennomføre felles opplærings- og øvingsaktiviteter. Læring gjennom og etter øvelser bedrer evnen til å håndtere kriser. Øvelser med flere aktører styrker samvirket.

Kommunenes ressurser og støtten til kommunene må dimensjoneres til å møte beredskapsbehovene. For å håndtere kriser der de skjer, trengs folk, materiell og kompetanse i beredskapens ytre ledd over hele landet

Rettferdig omstilling

LOs ambisjon er at det grønne skiftet skal bidra til å kutte klimagassutslipp og sikre høy sysselsetting, sterkere fordeling og økt velstand. Det vil være vanskelig å opprettholde støtte til det grønne skiftet dersom skiftet fører med seg økt arbeidsledighet og økende forskjeller. Det er også helt avgjørende at omstillingen skjer med aktiv deltakelse og medbestemmelse fra arbeidstakerne

Rettferdig omstilling betyr at omstillingen til en klimavennlig framtid baseres på sosial dialog, medvirkning og inkludering av arbeidstakere og arbeidsgivere i planleggingen, gjennomføringen og iverksettingen av tiltak for å redusere utslipp. Ikke minst innebærer det rett til opplæring, etter- og videreutdanning og kompetanseheving for det grønne skiftet.

For å redusere utslippene i tråd med klimamålene er vi avhengige av tilgang til fornybar kraft. Norge må skalere opp kapasiteten i kraftsystemet og spare energi gjennom energieffektive tiltak parallelt. Samtidig er det viktig at energiomstillingen tar hensyn til naturen. For utslippspunktene som ikke kan redusere sine utslipp tilstrekkelig, er en sterk satsing på fangst, transport og lagring eller industriell bruk av CO2 avgjørende.

Det viktigste grepet for rettferdig omstilling er å øke krafttilgangen gjennom mer fornybar produksjon og bedre nettinfrastruktur. Samtidig må vi arbeide for tiltak som fremmer energisparing, energigjenvinning og energieffektivisering. Økt krafttilgang vil gi forutsigbare og konkurransedyktige kraftpriser som er avgjørende for husholdninger, næringsliv samt offentlige og private virksomheter.

Sirkulærøkonomi

For å sikre livsgrunnlaget til dagens og framtidens generasjoner og ivareta naturressursene på en bærekraftig måte må vi bryte med dagens produksjons- og forbruksmønster og basere økonomisk virksomhet på sirkulær ressursutnyttelse gjennom avfallsreduksjon, ombruk og gjenvinning.

Transport og infrastruktur

Transportsektoren er Norges største utslippssektor og står for om lag 30 prosent av de samlede klimagassutslippene (og 60 prosent av de ikke-kvotepliktige utslippene). Innen 2030 skal utslippene mer enn halveres. Effektive transportløsninger og fokus på alternative drivstoffkilder er en forutsetning for å få dette til. Gode transportløsninger er en forutsetning for høy sysselsetting, god distriktsutvikling og verdiskaping. LO er spesielt opptatt av at transportpolitikken legger til rette for utvikling av trygge og gode arbeidsplasser med vekt på kvalitet og kompetanse og som ivaretar de ansatte i transportsektoren

Satsinger på kollektivtransport og overføring av gods fra vei til sjø og bane er viktige tiltak i hele Norge for å møte veksten i person- og godstransport.

Yrkesfaglige utdanningsretningen

Det er stor etterspørsel etter yrkesfaglig kompetanse, og satsingen på disse utdanningene må styrkes. Grunnlaget for god fag- og yrkesopplæring starter med en grunnskole som vektlegger å utvikle både praktisk og teoretisk kompetanse hos de unge.

Vi må få en bedre dimensjonering av skoleplasser, økt kvalitet i opplæringen i skole og i lærebedrift, bedre kjønnsbalanse i utdanningsvalg og nok læreplasser slik at flere gjennomfører med fag- eller svennebrev. Faget yrkesfaglig fordypning er viktig for å skape relevans og sammenheng i opplæringen med god overgang til læreplass. Yrkesfaglærerne må ha mulighet til å følge opp elevene under praksis. Skolene må være godt utstyrt og ha nok og riktig materiell slik at opplæringen i skolen legger et relevant grunnlag for videre opplæring i bedrift.

Boligpolitikk

Staten og kommunene må fremover ta en aktiv rolle i boligpolitikken. Sammen må offentlige myndigheter planlegge for en tilstrekkelig og rettferdig boligfordeling. Det er behov for en bredere boligpolitikk med mindre behovsprøvde og markedsorienterte boligvirkemidler

Høye boligpriser i byene gjør at stadig flere unge og tilflyttere ikke har råd til å kjøpe bolig. I store deler av distriktene er derimot boligprisene så lave at boligbyggingen har stoppet opp. Dette har skapt boligmangel, svekket mobilitet i arbeidsmarkedet og en sterk formuesulikhet mellom by og bygd. Kommunene som reguleringsmyndighet må bidra gjennom tomtepolitikk til rimeligere boliger som motvirker spekulasjon ved for eksempel og gi tidsfrister for igangsetting. Det må også utvikles attraktive boområder i distriktene, med tilgang til tjenester og infrastruktur, ikke bare vekst i bysentra.

Med vennlig hilsen
LO Norge

(sign.)

Roar Aas
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.